

La imatge permanent

La nova sensació (feminista i xarnega) del cinema català

Direcció: Laura Ferrés. **Guió:** Laura Ferrés, Carlos Vermut i Ulises Porra. 112 min. Espanya i França (2022). Amb María Luengo i Rosario Ortega. **Estrena als cinemes**

★★★★★ Qui podia imaginar, en un context filmic dominat pels relats d'iniciació d'alè naturalista, que una jove directora catalana convertiria el retrat formalista de dues dones grans que aprenen a cuidar-se mútuament en el debut cinematogràfic de l'any? Aquesta és la proesa de *La imatge permanent* de Laura Ferrés, un film que no en té prou amb commoure i fer riure l'espectador, sinó que planteja una oportuna reflexió sobre la idea del món com a simulacre. Aprofitant que una de les protagonistes treballa en una companyia de màrqueting, Ferrés posa en relació uns espots de propaganda electoral amb retrats de rostres humans generats per intel·ligència artificial, alertant-nos de la buidor d'unes imatges que han perdut tot contacte amb la realitat.

¿Però com podem confrontar aquest buit? Per a Ferrés, la resposta implica avivar la memòria històrica i atorgar visibilitat als sectors menyspreats per la societat de consum. Així, *La imatge permanent* s'inicia amb un poderós periple per la postguerra espanyola en què una adolescent afronta un embaràs no desitjat mentre es revolta contra el poder de l'Església i el capital. Una actitud rebel que perviu quan la pel·lícula viatja del drama lorquíu a la comèdia impàvida, de la tragèdia pretèrita a l'absurd d'avui dia.

Amarada de l'esperit de la modernitat filmica, *La imatge permanent* posa el focus en el caràcter resilient i aguerit de la Catalunya xarnega i proletària, arrelada en l'extraradi barcelonès. I ho fa amb comicitat i sense paternalisme. Ferrés respecta massa els seus personatges, el públic i els seus referents, de Robert Bresson a Aki Kaurismäki, per caure en la pedagogia. El seu objectiu, eminentment poètic, és el de trobar una imatge capaç d'esquinçar l'atordiment al qual sembla conduir-nos el món contemporani. **Manu Yáñez**

LA AVENTURA

El cineasta Marc Recha en una imatge d'arxiu. MARTA PÉREZ / EFE

“En aquest capitalisme salvatge només tens valor si ets jove”

Marc Recha estrena el ‘thriller’ filmat a la Cerdanya ‘Ruta salvatge’

XAVI SERRA
BARCELONA

El Marc Recha que estrena avui la pel·lícula *Ruta salvatge* no és el prestigiós director de 53 anys habitual de Cannes, Locarno i Sant Sebastià, sinó l'adolescent de 14 que alimentava la seva cinefilia en sales de barri de l'Hospitalet de Llobregat o del barri de Sants de Barcelona en què s'empassava dues o tres pel·lícules seguides de gèneres allunyats del realisme com l'aventura, el western i el terror. Eren també els gèneres dels seus primers curts, però els va aparcar quan va fer el salt al llarg per desplegar un cinema més personal, intimista i reflexiu. Ara, però, Recha ha pogut dirigir per fi un llarg de gènere criminal, i no hi falta res: gàngsters, intriga, assassinats i sexe, tot en català (i, puntualment, serbi) i en escenaris naturals de la Cerdanya.

“La idea era fer una pel·lícula de cinema popular sense deixar de tenir una mirada personal –explica Recha–. En el fons segueixo parlant de la vida d'unes persones i de com es relacionen. Però fer-ho en aquest registre entre el thriller i el western ha sigut una fita per a mi”. Al director l'acompanyen en aquesta aventura el seu còmplice Sergi López, els actors serbis Sergej Trifunovic i Boris Isakovic, el jove Alex Bolet i, sobretot, una estupenda Montse Germán, la pilot d'avioneta i mare soltera que es creua en el camí esquitxat de sang de dos mafiosos d'origen balcànic. Dona d'acció i poques paraules, atractiva i sense afectació (“No hi ha ma-

quillatge a les meves pel·lícules”, afirma Recha), el personatge de Germán ocupa a *Ruta salvatge* el rol que en aquest tipus de cintes sol interpretar un actor madur. “El cinema és cruel i s'oblida sovint de les actrius de més de 50 anys –afirma Recha–. En aquest capitalisme salvatge només tens valor si ets jove, quan la Montse és d'aquest tipus d'actors que, com més gran, més guanyen”.

La protagonista es veu qüestionada al film pel seu fill adolescent, que maldava per trencar el mur de secretisme que envoltava el passat de la mare. Recha recorda que la història va començar a prendre forma tot pensant en el seu fill, en què faria per ell “en una situació límit”. De fet, en un primer moment el director va pensar en el seu propi fill, el Roc, que de petit va protagonitzar *Un dia perfecte per volar*, per interpretar el paper de fill adolescent a *Ruta salvatge*. “Es va plantejar i ell, molt honestament, va dir que no –reconeix Recha–. I ho entenc perfectament, són fases de la vida i no tot ha d'anar per aquí. Encara que no ho sembli, a la família som bastant tímids”.

Monument Valley a la catalana

Tot i l'aposta clara pel thriller, el cinema de Recha manté el tarannà naturalista i el protagonisme del paisatge, aquí una Cerdanya imponent per terra i aire, terrori frontera i mig despoblada amb resonàncies de western modern. “Una de les raons per fer la pel·lícula és que a la Cerdanya hi viu el meu germà Pau des de fa 35 anys –explica el director–. És un paisatge estimat, visitat i molt conegut, i no com els que tenen una casa en una urbanització i hi van

dos dies a esquiar. Les cases d'aquesta gent, opulentes i amb jardins de matolls serrats i torturats, han creat una mena de pobles abandonats i sense botigues que em fascinen. I era el lloc ideal perquè s'hi amaguessin dos serbis de la xarxa criminal dels Pink Panthers”.

La nacionalitat dels dos criminals connecta amb una altra de les obsessions de Recha: la guerra dels Balcans i el setge de Sarajevo, un conflicte que ja abordava de manera indirecta al curt que va dirigir el 2014 per a la pel·lícula col·lectiva *Punts de Sarajevo*. “Es una cosa que em persegueix –admet el director–. Durant la guerra, uns quants ens vam implicar en denunciar els horrors que estaven passant allà. En les guerres tothom hi perd, sobretot els civils. Cada mort és una tragèdia. Això val per a qualsevol guerra, però la de Iugoslàvia és molt forta, i té moltes similituds amb la nostra Guerra Civil, és un joc de miralls que sempre m'ha atret”.

Tot i aquest rerefons, a *Ruta salvatge* també hi ha humor en el retrat dels criminals serbis, que Recha reconeix que, en un primer moment, veia com una mena de Pepe Gotera i Otilio, maldestres i sense traça per al crim. “L'humor negre hi és, tot i que pots ser soterrat, i ens ho vam passar pipa”, reconeix. De fet, Recha considera la pel·lícula “un aperitiu” juvenil de la seva pròxima pel·lícula, que ha rodada íntegrament al monestir de Poblet i que es dirà *Centaures de la nit*. “Es una pel·lícula molt més personal, de maduresa, radicalment independent i artesanal –avança–. I tots els actors que hi surten, excepte un, són actors no professionals i són cecs”. ■